

הערכה חלופית בתנ"ך

יחידת הבגרות

דמויות מופת

אסתר המלכה

כיתה י"א

5 יחידות לימוד

לוח הזמנים ומבנה מגילת אסתר (על פי נתוני התנ"ך והחיבור סדר עולם)

רבקה רביב, ללמוד וללמד

ירמיהו יחזקאל דניאל מרדכי	מלכות בבל: נבוכדנצר גלות יהויכין חורבן - גלות בבל אויל מרודך בלשצר
	מדי: דריוש המדי
דניאל	מלכות פרס: כורש הצרת כורש
זרובבל יהושע בן יהוצדק	
אסתר ומרדכי	אחשורוש הפסקת בניית המקדש
	א' (משתה 180 יום) ב' (משתה 6 עד 7 שנה לאחר 12 חודשי תמרוקים)
	ג' (12 ניסן שנה)
	ד' (ג' - ט"ו ניסן צום שלושה ימים)
	ה' (ט"ו ניסן משתה ראשון (בלילה אור לט"ז נדדה שנת המלך))
	ו' (ט"ז ניסן משתה שני)
	ז' (כ"ג סיון אגרות ההצלה)
	ח' (י"ג - י"ד אדר שנת 12 המלחמה שנת 13 - אגרת הפורים לדורות הבאים)
	י' (שנת 14 לאחשורוש)
עזרא נחמיה	דריוש בנין המקדש בניית חומה
סוף ימי התנ"ך	

180 ימי משתה לשרים ועבדים ו-7 ימי משתה לתושבי שושן	אסתר א א	שנת ג' שצה - 3 שנה למלכות אחשורוש
הריגת ושתי ביום השביעי למשתה	אסתר א י	שנת ג' שצה - 3 שנה למלכות אחשורוש
ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש	אסתר ב טז	שנת ג' שצט - 7 שנה למלכות אחשורוש
הפיל פור הוא הגורל לפני המן	אסתר ג ז	שנת ג' תד - 12 שנה למלכות אחשורוש
היום הראשון לצום אסתר לפי חלק מהדעות	אסתר ד טו	שנת ג' תד - 12 שנה למלכות אחשורוש
משלשת ימי צום אסתר	אסתר ד טו	שנת ג' תד - 12 שנה למלכות אחשורוש
המשתה הראשון של אסתר	אסתר ה א	שנת ג' תד - 12 שנה למלכות אחשורוש
בלילה ההוא נדדה שנת המלך	אסתר ו א	שנת ג' תד - 12 שנה למלכות אחשורוש
משלשת ימי צום אסתר	אסתר ד טו	שנת ג' תד - 12 שנה למלכות אחשורוש
המשתה השני של אסתר	אסתר ז א	שנת ג' תד - 12 שנה למלכות אחשורוש
תליית המן	אסתר ז ב	שנת ג' תד - 12 שנה למלכות אחשורוש
שילוח האיגרות הנותנת זכות ליהודים להיקהל ולעמוד על נפשם	אסתר ח ט	שנת ג' תד - 12 שנה למלכות אחשורוש
נקהלו היהודים לעמוד על נפשם	אסתר ט טז	שנת ג' תה - 13 שנה למלכות אחשורוש
נחו מהמלחמה ועשו אותו יום משתה ושמחה	אסתר ט טז	שנת ג' תה - 13 שנה למלכות אחשורוש
היהודים אשר בשושן המשיכו במלחמה	אסתר ט יח	שנת ג' תה - 13 שנה למלכות אחשורוש
יהודי שושן נחו מהמלחמה	אסתר ט יח	שנת ג' תה - 13 שנה למלכות אחשורוש

מבוא לתקופת המגילה ולדמותה של אסתר

1. עיין בציר הזמן המופיע בעמוד הקודם וציין את משך הזמן של כל אחד מהחלקים של מגילת אסתר.

2. **השלם את החסר:** מבחינה היסטורית, התנ"ך פותח ב (א) _____ ומסתיים ב (ב) _____.
 בסיפור המגילה חיים יהודים רבים תחת שלטון האימפריה ה- (ג) _____, ובמילים אחרות-יהודים בגלות. זאת אומרת שהתקופה בה חיה אסתר היא לאחר (ד) _____.
 אחרי שבעים שנות גלות, נתן המלך הראשון של האימפריה הפרסית, אישור ליהודים לעלות לארץ ישראל ולבנות בה מחדש את בית המקדש. אישור זה מכונה 'הצהרת כורש'.
 אך, למרבית האכזבה, רק חלק מהיהודים (ה) _____ ורבים מהיהודים (ו) _____.
 המלך הבא אחרי כורש הוא אחשוורוש, והוא נותן צו מלכותי (ז) _____ את בניית בית המקדש.
בדיוק בתקופה הזאת, מתרחשת מגילת אסתר...

3. פרק א' במגילה הוא כעין מבוא המסביר לנו כיצד ומדוע הפכה אסתר למלכה- בעקבות הריגת ושת'.
 מהם הלקחים אותם אמורה ללמוד המלכה הבאה אחרי ושת'?

4. כדי שנכיר את אבותינו ונלך לאורם, מתוארים אבותינו בשתי דרכים:

- א. דרך ראשונה מכונה 'אפיון ישיר'- זאת אומרת: _____
 ב. דוגמא מהתנ"ך: _____
 ג. דרך שניה מוכנה 'אפיון עקיף'- זאת אומרת: _____
 ד. דוגמא מהתנ"ך: _____

5. עיין במקורות הבאים וצטט כל מקור למקום המתאים לו בטבלה מטה: אסתר, פרק ב': פס' ז', ט', י', ט"ו, ט"ז-י"ז.

אפיון ישיר- תיאור מפורש של הדמות	אפיון עקיף- דרך תיאור מעשים אנו נחשפים לאופי הדמות
פסוק _____ :	מעשיה:
(א) שם: " _____ "	(ד) פסוק: _____ - " _____ "
(ב) מראה חיצוני: " _____ "	(ה) פסוק: _____ - " _____ "
(ג) תיאור מצב משפחתי: " _____ "	השפעתה על הסביבה: מה חושב מי שרואה את אסתר?
	(ו) פסוק: _____ " _____ "
	(ז) פסוק: _____ : " _____ "
	" _____ "
	(ח) הביטוי החוזר על עצמו: " _____ "

משמעות שמה של אסתר

מגילה יד: "קרי לה הדסה וקרי לה אסתר.

תניא, **רבי מאיר** אומר: אסתר שמה, ולמה נקרא שמה הדסה - על שם הצדיקים שנקראו הדסים,

וכן הוא אומר (זכריה א') 'והוא עמד בין ההדסים' [רש"י בין הצדיקים].

רבי יהודה אומר: הדסה שמה, ולמה נקראת שמה אסתר - על שם שהיתה מסתרת דבריה, שנאמר 'אין אסתר מגדת את עמה..'

רבי נחמיה אומר: הדסה שמה, ולמה נקראת אסתר - שהיו אומות העולם קורין אותה על שום אסתהר".

1. סכם את דברי חכמים בעזרת הטבלה הבאה:

שם החכם	שמה המקורי הוא....	שמה הנוסף הוא.... מדוע יש צורך בשם זה?
1.		
2.		
3.		

2. מה ניתן ללמוד מן השם הכפול האופייני ליהודים בגלות?

3. א. עיין בפרק ב', פסוקים ז', ח', ט"ו, ט"ז. מצא בפסוקים אלה שורש זהה החוזר על עצמו. מהו? _____

ב. מהן שתי משמעויות השורש הזה בהקשרים השונים של הפסוקים? (1) _____ (2) _____

ג. מה מבטאת החזרה על פועל זה? _____

4. עיין בדברי המדרש הבאים, הסבר והוכח מתוך הפסוקים - האם רצתה אסתר ללכת לבית המלך אחשוורוש.

מדרש אגדת אסתר: "אמר ר' שמואל: כשגזר אחשוורוש לקבץ לו בתולות, היו הנערות נכללות ומתקבצות מכל מקום. והיו בנות הגויים לובשות מלבושים נאים ומראות את עצמן לשלוחים של מלך, שהיו מבקשות להינשא למלך. ואסתר הייתה מטמנת עצמה ולא נראתה לכל אדם עד ארבע שנים משנת שלוש למלכותו עד שנת שבע למלכותו. עד שמצאו אותה כשהיא מטמנת עצמה, ולקחוה בעל כורחה, שלא בטובתה, שכה"א (=שכן הוא אומר) ותלקח אסתר אל בית המלך - כמו שנאמר באמנו שרה: 'ותקח האשה בית פרעה', בעל כורחה שלא בטובתה".

".

5. עיין בפסוקים י"ב ו- ט"ו ובדברי הגר"א הבאים והסבר מה ניתן ללמוד מטעמי המקרא בפסוקים אלה.

הגר"א: 'ובהגיע תור נערה ונערה' - הטעמים הם 'קדמא ואזלא' (שהן מקדמות והולכות

ברצון ואילו על המילים 'ובהגיע תור אסתר' הטעמים הם 'מונח, מונח' פירוש צעד בצעד,

כלי רצון).

6. עיין בפרק ב' במקורות הבאים, צטט והסבר מה עושה אסתר בכל אחד מפסוקים אלה.

א. פסוק י':

ב. פסוק ט"ו:

7. שער, מדוע מתנהגת כך אסתר?

8. פסוק י': "לא הגידה אסתר את עמה ואת מולדתה כי מרדכי צוה עליה אשר לא תגיד"

עין בדברי הפרשנים הבאים והסבר על פי כל אחד מהם, מדוע הסתירה אסתר את מוצאה.

א. רש"י: 'אשר לא תגיד' כדי שיאמרו שהיא ממשפחה בזויה וישלחוה, שאם ידעו שהיא ממשפחת שאול המלך היו מחזיקים בה.

ב. ראב"ע: "...והנכון בעיני, כי עשה זה מרדכי בעבור שתשמור תורת ה' בסתר, שלא תאכל נבלות ותשמור השבתות ולא ירגישו המשרתים, כי אם יודע הדבר שמה המלך יכריחנה או יהרגנה כי בעל כורחה נתפשה..."

ג.

דעת מקרא: ושמה חשש מרדכי שאם יתפרסם הדבר- שהמלכה היא יהודייה, תתעורר על ידי כך שנהא ליהודים בקרב גויי הממלכה, כי יאמרו: היהודים מושלים בנו! וכבר היו מעשים כאלה בהרבה מקומות בגלויות ישראל ו'מעשה אבות סימן לבנים'.

9. עין בפסוק י"ט, ובדברי המדרש הבאים, וענה-

מגילה י"ג: "אין אסתר מגדת וגו': עשה משתה ולא גילתה לו, שחרר העם ממיסים לכבודה ולא גילתה לו, הלך ושאל עצה ממרדכי, אמר, אין אשה מתקנאת אלא בירך חברתה, ואפילו ככה לא גילתה לו."

א. סמן מספר ליד כל אחת מהתחבולות של אחשוורוש שמטרתן

ב. מהי עוצמתה של אסתר?

ג. הסבר מהו המקור עליו מבסס המדרש את דבריו:

10. עין בדברי המדרש הבאים וכתוב מדוע לא ביקשה אסתר דבר מסריסי המלך:

" המלכי"ם: ומצד המלך היה, מה שכל אשר תאמר בלכתה מבית הנשים עד בית המלך- ינתן לה לבא עמה, שהיה לה רשות לבקש בכל הדרך מתנות וכדומה, והיו נותנים לה כל משאלות לבבה, ובזה הראתה שהיא מתרצית ללכת ברצונה ואינה אנוסה... ובזה הנערה באה ברצונה"

11. עין בפסוקים הבאים הנתונים בהשוואה זה לזה, והסבר כיצד הפאסביות (חוסר המעשים) של אסתר משפיעה על סביבתה הפועלת והשאפתנית?

הנערות	אסתר
(ט) ותיטב הנערה בעיניו ותשא חסד לפניו ויבהל את תמרדיקה ואת מנותה לתת לה ואת שבע הנערות הראיות לתת לה מבית המלך וישנה ואת נערותיה לטוב בית הנשים:	(ט) ותיטב הנערה בעיניו ותשא חסד לפניו ויבהל את תמרדיקה ואת מנותה לתת לה ואת שבע הנערות הראיות לתת לה מבית המלך וישנה ואת נערותיה לטוב בית הנשים:
(יג) ובזה הנערה באה אל המלך את כל אשר תאמר ינתן לה לבוא עמה מבית הנשים עד בית המלך:	(טו) ובהגיע תר אסתר בת אביסיל דד מרדכי אשר לקח לו לבת לבוא אל המלך לא בקשה דבר כי אם את אשר יאמר להג' סריס המלך שמר הנשים ...
(יז) ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים ותשא חן וחסד לפניו מכל הבתולות וישם כתר מלכות בראשה וימליכה תחת ושת:	(יז) ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים ותשא חן וחסד לפניו מכל הבתולות וישם כתר מלכות בראשה וימליכה תחת ושת:

12. הסבר על פי דברי 'דעת מקרא' הבאים, מה בהתנהגותה של אסתר גרם לנשיאת החן שלה?

דעת מקרא: "אפשר שהעניין המסופר בכתוב, שאסתר לא ביקשה דבר, הוא שהגדיל את חינה של אסתר".

13. עיין במקור הבא והסבר מהי 'נשיאת חן':

"אסתר לא רק יפה אלא גם בעלת אישיות. הגי מתרשם לא רק מחיצוניותה "ותיטב הנערה בעיניו" אלא גם "ותשא חסד לפניו". השפעתה החיובית הולכת ומתפשטת "ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל רואיה". אפילו אחשוורוש לא נמשך אל אסתר רק בגלל יופיה אלא גם משום כוחה הפנימי: "ויהאב המלך את אסתר מכל הנשים ותשא חן וחסד לפניו מכל הבתולות". בזכות נשיאת חן זו פנתה אסתר אל המלך פעם אחר פעם, בבואה אל החצר, במשתה הראשון והשני, וכן בבקשה לבטל את הגזירה".

(הרב יגאל אריאל, מור והדס, עמ' 401)

עדיין לא שמענו את קולה של אסתר,

אך באמצעות נתונים, תיאורים והתרשמות ממנה נחשפו הקווים הראשונים של אישיותה המרשימה שתלווה אותנו לאורך המגילה

נערוך השוואה בין יוסף הצדיק לאסתר המלכה

"אסתר רבה פרשה ז': ר' יוחנן בשם רבי בנימין בר ר' לוי בניה של רחל נסן שווה וגדולתן שווה, נסן (=ניסיון) שווה הה"ד [=הדא הוא דכתיב, זה שכתוב] 'ויהי כדברה אל יוסף יום יום' (בראשית ל"ט) וכאן כתיב 'ויהי כאמרם אליו יום ויום ולא שמע אליהם'.. וגדולתן שווה הה"ד (בראשית מ"א) 'ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אותה על יד יוסף וילבש אותו בגדי שש' וכאן כתיב 'ויסר המלך את טבעתו אשר העביר מהמן ויתנה למרדכי', להלן כתיב: (בראשית מ"א) 'וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך' וכאן כתיב: 'ונתון הלבוש והסוס וקראו לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו'."

הדגש את נקודות הדמיון העולות מתוך הטבלה, וסכם למטה את העולה מתוך ההשוואה:

סיפור יוסף	סיפור המגילה
מ', כ: וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הַלְדֹת אֶת פָּרְעָה וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה לְכָל עַבְדָּיו	א, ג: בַּשָּׁנָה שְׁלוֹשׁ לְמָלְכוֹ עָשָׂה מִשְׁתָּה לְכָל שָׂרֵיו וְעַבְדָּיו
מ"א, ל"ז: וַיֵּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פָרְעָה וּבְעֵינֵי כָל עַבְדָּיו:	ב, ד: וַיֵּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ כֵּן:
נ, ג: כִּי כֵן יִמְלֹאוּ יָמֵי הַחַנּוּטִים	ב, יב: "... כִּי כֵן יִמְלֹאוּ יָמֵי מְרוֹקִיָּהוּן"
לט, ו: וַיְהִי יוֹסֵף יָפֶה-תָּאֵר וַיְפַה מְרָאָה:	ב, ז: וְהַנְּעָרָה יָפֶת-תָּאֵר וְטוֹבַת מְרָאָה
לט, ד: וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֵן בְּעֵינָיו	ב, טו: וַתְּהִי אֲסֵתֶר נְשֵׂאת חֵן בְּעֵינֵי כָל-רָאִיָּה
מא, מב-מה: וַיִּלְבַּשׂ אֹתוֹ בִּגְדֵי-שָׁשׁ וַיִּשֶׂם רֶבֶד הַזָּהָב עַל-צִנּוֹ:	ו, ח-ט: ח יָבִיאוּ לְבוּשׁ מַלְכוּת אֲשֶׁר לְבַשׁ-בּו הַמֶּלֶךְ וְסוֹס אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ וְאֲשֶׁר נָתַן כְּתֹר מַלְכוּת בְּרָאשׁוֹ:
וַיָּרָכֵב אֹתוֹ בְּמִרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר-לּוֹ וַיִּקְרָאוּ לִפְנֵיו אֲבָרָךְ וְנָתַן אֹתוֹ עַל כָּל-אֶרֶץ מִצְרָיִם:	ט וְנָתַן הַלְבוּשׁ וְהַסּוֹס עַל-יָד-אִישׁ מִשָּׂרֵי הַמֶּלֶךְ הַפְּרָתִמִּים וְהַלְבִּשׁוּ אֶת-הָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ
	ח, טו: טו וּמִרְדֵּכִי יֵצֵא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וְחֹר וְעֵטֶרֶת זָהָב גְּדוֹלָה וְתִכְרִיךְ בּוֹץ וְאַרְגָּמָן וְהַעִיר שׁוֹשָׁן צִהְלָה וְשִׁמְחָה:
מ"א, מ"ב: וַיִּסֶּר פָּרְעָה אֶת טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל יַד יוֹסֵף וַיִּלְבַּשׂ אֹתוֹ בִּגְדֵי שָׁשׁ וַיִּשֶׂם רֶבֶד הַזָּהָב עַל צִנּוֹ:	ח', ב': וַיִּסֶּר הַמֶּלֶךְ אֶת טַבַּעְתּוֹ אֲשֶׁר הָעֶבֶר מִהֶמֶן וַיִּתֵּן לְמִרְדֵּכִי וַתִּשָּׂם אֲסֵתֶר אֶת מִרְדֵּכִי עַל בֵּית הַמֶּן:

1. מוצא:

2. ניסיון:

3. מעמד:

4. תפקיד:

אסתר בבית אחשורוש (פרקים ב'-ג')

1. א. באיזו שנה הומלכה אסתר? (ב', ט"ז)? ב. באיזו שנה הופצה גזירת המן? (ג', ז')
 ג. אז כמה זמן עבר בין המלכת אסתר לגזירת המן? ד. מה התרחש בשנים אלה?

2. שתי אמירות רומזות לנו על המתרחש בשנים הללו, והן מוצגות בסוף פרק ב'. כתוב מה נוכל ללמוד מכל אחת מהן.

פסוק ב': "אִין אֲסֵתֶר מִגְדַּת מוֹלֶדְתָּהּ וְאֵת עֵמָה כְּאֲשֶׁר צִוָּה עָלֶיהָ מִרְדֵּכִי וְאֵת מֵאִמֶּר מִרְדֵּכִי אֲסֵתֶר עָשָׂה כְּאֲשֶׁר הִיָּתָה בְּאִמְנָה אֹתוֹ"
 א.

פס' כ"א-כ"ב: "בַּיָּמִים הֵהֵם, וּמִרְדֵּכִי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר-הַמֶּלֶךְ; קֶצֶף בְּגָתָן וְתִרְשׁ שְׁנֵי-סְרִיסֵי הַמֶּלֶךְ, מִשְׁמָרֵי הַסֵּף, וַיִּבְקְשׁוּ לְשַׁלַּח יָד, בְּמֶלֶךְ אַחֲשׁוּרֶשׁ. וַיִּזְדַּע הַדָּבָר לְמִרְדֵּכִי, וַיַּגֵּד לְאֲסֵתֶר הַמַּלְכָּה; וַתֹּאמֶר אֲסֵתֶר לְמֶלֶךְ, בְּשֵׁם מִרְדֵּכִי"
 ב.

3. המלבי"ם רואה בסיפור בגתן ותרש משהו נוסף, עיין בדבריו וענה-

מלבי"ם [ב'/כ"ב] "נס השלישי, שנודע הדבר למרדכי ע"י השגחת ה' המפענח נעלמים.

הרביעי, שהגם שמרדכי לא אמר לאסתר שתגיד זאת בשמו, והיא שמעה לקולו בכל דבר כמו שהקדים 'ואת מאמר מרדכי אסתר עושה', ופה שנתה דבריו ותאמר למלך בשם מרדכי"

א. במה חרגה כאן אסתר מצו מרדכי?

ב. מהו השינוי באופיה של אסתר, המתחיל להתגלות כאן?

עד פרק ד' ישנו ערפל בנוגע לסיבת גילגולה של אסתר לבית אחשוורוש- הטעם והתכלית מכוסים מאיתנו. ברור כי לכל מהלך אנושי הנוגע לעם ישראל יש תכלית א-לוקית והקב"ה מכון את העולם, אולם עד שלב זה (לאחר שחלפו חמש שנים מאז כניסת אסתר לארמון המלך) לא ברור לנו תפקידה של אסתר. בפרק זה נעסוק בתגובות לגזירת המן, בהתוודעותה של אסתר לאסון הקרב ובא, ובשינוי שחל בה בעקבות דברי מרדכי.

בין מרדכי לאסתר (פרק ד')

4. עיין בפרק ד', פסוקים א'-ג', מהי תגובתו של מרדכי לגזירת המן? מהי תגובת העם היהודי כולו?

מרדכי כידוע "יושב בשער המלך" (ב'כא') – כלומר, ממלא תפקיד בארמון (כך מפרש דעת מקרא ב'יט': "מרדכי נתמנה לשר והיה יושב בשער המלך"). לבוש השק של מרדכי מונע ממנו לשמש בתפקידו הקבוע בארמון.

5. ציין מקרים נוספים בתנ"ך בהם ישנה צורת התנהגות זהה, המבטאת אָבֵל:

- א. בראשית לז'לד': _____
- ב. מלכים א', כא'כז': _____
- ג. יונה ג'ו': _____

6. א. עיין בפסוק הבא ותאר כיצד הגיבה אסתר לגזירה?

פרק ד', פסוק ד': "ותבואינה (ותבואנה) נְעוּת אֶסְתֵּר וְסָרִיסָהּ, וַיִּגִּדּוּ לָהּ, וַתַּחֲלֹחַל הַמֶּלֶכָה, מֵאֵד; וַתִּשְׁלַח בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת-מָרְדֳּכִי, וְלִהְיוֹת שָׂקוּ מֵעַלְיוֹ--וְלֹא קָבַל"

ב. מה אמרו הנערות והסריסים לאסתר?

דעת מקרא [ד'ד']: "ויגידו לה – את מעשי מרדכי – אסתר שישבה ב'בית הנשים' לא ידעה את הנעשה בחוץ, עד שמשרתיה ספרו לה. וגם המשרתים אינם מתעסקים בעניני הממלכה, ואינם יודעים את הנעשה, ולא באו לספר לה- אלא מה שראו עיניהם: מרדכי מתאבל וזועק לפני שער המלך".

ג. מה ניתן ללמוד על עולמה של אסתר מפירוש זה?

7. מדוע אסתר שולחת בגדים למרדכי? ענה על פי כל אחד מהפירושים הבאים:

- א. **רלב"ג** [ד'ד']: "ותחלחל המלכה... וחשבה כי אולי שללוהו שוללים. ולזה שלחה בגדים להלביש את מרדכי, כדי שיסיר את שקו מעליו. וכאשר הרגישה שלא רצה לקבל, אז ידעה כי זה על אבל גדול וצער חזק. ולזה שלחה התך אל מרדכי, לחקור עמו מה זה ועל מה זה".

ב. **דעת מקרא [ד'ד']:** "צוה עליה להסיר את שקו... אסתר לא ידעה על מה מרדכי מתאבל וזועק, אך סברה שבכוחה לעזור לו, ושלחה אליו שיפסיק זעקתו ויבטח במלכה שתעמוד לימינו".

ג. **הרב יגאל אריאל**, מור והדס עמ' 351: "כי אסתר מוטרדת מلبוש השק של מרדכי ולא מן הסיבה ללבוש זה.

זהו סממן של הטמיעה בבית המלוכה, ועל כן מכנה אותה המגילה כאן 'המלכה' בעוד שברוב המגילה היא קרויה אסתר או אסתר המלכה.

8. מדוע מרדכי סירב לקבל את הבגדים? הדגש בפירוש 'דעת מקרא' את המילים העונות על שאלה זו.
דעת מקרא [ד/ד']: "ולא קיבל" - סרב לקבל את הבגדים אשר שלחה לו. וכוונתו לרמוז לאסתר כי הצרה גדולה מאד"

9. השיח בין אסתר למרדכי – באמצעות התך (פרק ד', פס' ה'-י"ב)

אסתר מנסה לברר "מה זה ועל מה זה", ומרדכי עונה ומצווה את אסתר לפעול בדחיפות להצלת עמה. הפסוקים מעידים בשלוש דרכים שונות כי בקשתו של מרדכי כלפי אסתר היא בקשה דחופה ביותר:

- א. מה מצרף מרדכי? ד/ח': _____
- ב. הכתוב מתאפיין בריבוי פעלים, למשל: _____ והדבר מעיד על _____
- ג. מה מבקש מרדכי מאסתר, בשונה ממה שהיה עד עתה? _____
10. א. מהי תגובת אסתר לבקשתו של מרדכי? _____
- ב. מהי המילה המנחה בדבריה ומה ניתן ללמוד מכך? _____
11. כיצד ניתן על פי המלבי"ם לפרש את תגובתה של אסתר? _____

מלבי"ם [ד/י"א]: "... ממילא הנכנס שלא ברשות הנהו בן מות תיכף, לבד מאשר יושיט לו המלך את שרביט הזהב מכפר עוונותיה, ובכל זאת, הלא כבר נתחייב מיתה, רק המלך עשה עמו חסד, ומעתה אם אכנוס שלא ברשות אף שימחול לי המלך, די שאציל את נפשי ולא אוכל לבקש עוד בעד אחרים, **וזאת הטענה האחת. טענה הב'**... אחר שאני לא נקראתי לבא אל המלך זה שלשים יום, הלא ודאי בימים אחדים יקרא אותי, ואז יהיה יותר בקל לבקש בעד העם, וטוב יותר להמתין עד שאקרא."

פרק ד', פסוקים י"ג-י"ד: דברי מרדכי לאסתר

1. א. קרא את פרק ד', פסוקים א'-ד' וסכם בנקודות מה קורה בחצר הארמון ומה קורה מחוץ לחצר הארמון.
 ב. עיין בפסוקים ה'-י"א - מי מחבר בין העולם שנמצא בתוך הארמון לבין העולם שמחוץ לארמון? מהו תפקידו?
2. א. עיין בפרק ד', פסוקים ז'-ח' וצטט את בקשת מרדכי מאסתר.
 ב. תאר את תגובתה של אסתר לבקשת מרדכי.
3. עיין בפרק ד', פסוקים י"ב-י"ד. מרדכי אומר לאסתר דברי תוכחה ודברי עידוד, צטט מהן התוכחות ומהם דברי העידוד.
4. עיין בדברי מדרש הבאים והסבר - כיצד נכון להוכיח אדם על מעשיו?

מדרש תהלים מזמור כב :

אל תאמרי בנפשך - בשביל שאני מלכה איני נכשלת,
 'כי אם החרש תחרישי בעת הזאת', 'עת צרה היא ליעקב וממנה יושע',
 לכך נאמר 'ריוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר'.
 ממי שכתוב ביה: 'ישראל נושע בה' תשועת עולמים'.
 'ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות?'
 מכאן אתה למד דרך ארץ, שלא יהא אדם דוחה בשתי ידיו, אלא יהא דוחה בשמאל, ויקרב בימין,
 לכך נאמר 'אם לעת כזאת הגעת למלכות'.

5. א. עיין בדבריו של הרב יגאל אריאל והסבר מדוע דברים אלה של מרדכי לאסתר הם **לב המגילה**.
 ב. עיין בשורה האחרונה בדברי הרב אריאל: הבא דוגמאות מהחיים שלנו בהן אנו יכולות ללמוד ממרדכי איך לפעול.

"דבריו אלה של מרדכי לאסתר הם הדיבור המשמעותי שלו במגילה שבו רמז מרדכי לאסתר את יסודות שיטתו...
 היו שראו בדבריו אלה של מרדכי את **לב המגילה**,

שהרי כאן הכניס מרדכי את השכינה למגילה, הישועה תבוא מ'מקום אחר', הוא כינוי לקב"ה.
 מי יודע- ... מרדכי אינו מופיע כיודע כל, אינו מתיימר לדבר ולפעול בשם נבואה או רוח הקודש,
 אבל הוא שואל מה חובתו בעולמו ועושה את המוטל עליו ללא תנאי בין יהיה טוב בעבורו או רע."

(הרב יגאל אריאל, מור והדס עמ' 8-357).

פרק ד', פסוקים ט"ו-ט"ז: תשובת אסתר למרדכי

6. עיין בפסוקים ט"ו-ט"ז וחלק את דבריה של אסתר לשני חלקים, כתוב כותרת לכל חלק.
 7. תאר שני שינויים בתהליך פעולתה של אסתר, ביחס לדרך התנהלותה עד עתה.
 8. א. עיין בפסוק ט"ז, אם היו צריכים לקצר את הפסוק, איזה מילים היו משמיטים ממנו? מדוע?
 ב. עיין בדברי המדרש הבאים והסבר מהי הביקורת של אסתר הרמוזה במילים אלה.

מדרש תהלים מזמור כ"ב:

"אחר שכתוב 'וצומו עלי', למה הוצרך לומר 'ואל תאכלו ואל תשתו', וכי יש אדם צם, ויאכל וישתה?
 ומאי טעם אמרה כן? אלא אמרה 'וצומו עלי', צומו על מה שאכלתם ושיתיתם במשתה אחשוורוש."

"כל עוד שקועים האנשים במסגרת הרגילה, הם לא ישנו את דפוסי חייהם או תוכניהם.

אסתר הכריחה את היהודים לצאת משגרת חייהם". (מור והדס עמ' 359)

9. עיין בפרק ג', פסוקים ז' ו-י"ב והשלימי: גזירתו של המן התרחשה בתאריך: (א) _____, אם כך, בקשת אסתר
 ממרדכי (פרק ד', פסוק ט"ז) היא בתאריך: (ב) _____ מה עוד מתרחש בתאריך זה? (ג) _____

10. עיין בדברי המדרש הבאים והסבר: א. מהי הבעיה ההלכתית בבקשתה של אסתר?
 ב. מהי הטענה המשכנעת את מרדכי לצאת מהמסגרת המקובלת והנהוגה ולעשות אחרת?

אסתר רבה (פרשה ח, ז'): "ותאמר אסתר להשיב אל מרדכי",

אמרה לו: 'לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן

וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים', אלו הן י"ג וי"ד וט"ו בניסן,

שלח לה: והרי בהם יום ראשון של פסח,

אמרה לו: זקן שבישראל למה הוא פסח,

מיד שמע מרדכי והודה לדבריה, הו"ד (הדא הוא דכתיב, זה שכתוב) 'ויעבר מרדכי

ויעש ככל אשר צותה עליו אסתר', תמן אמרין שהעביר יום טוב של פסח בתענית."

11. "וַיִּכְאֹשֶׁר אֶבְרָתִי אֶבְרָתִי", עיין בשני המדרשים הבאים וכתב מה מאבדת אסתר על פי כל אחד מהם.

מדרש פנים אחרים נו"ב, בתוך תורה שלימה עמ' 145: "ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת, ואע"פ שאני מתה עליהם, הם עמי, וכדאי שאהרג עליהם בעולם הזה ויהיה לי חלק לעוה"ב.

מגילה דף טו עמוד א: "אשר לא כדת, אמר רבי אבא: שלא כדת היה, שבכל יום ויום עד עכשיו - באונס, ועכשיו - ברצון. וכאשר אבדתי אבדתי - כשם שאבדתי מבית אבא כך אובד ממך".

12. עיין בדברי הרב סולובייצ'יק הבאים ותאר את השינוי שחל באסתר המלכה בפרק זה.

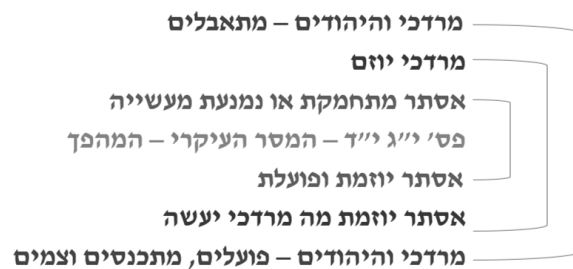
"קיום יעודי – כיצד? זהו **קיום פעיל** כשאדם ניצב לעומת הסביבה, שהושלך בה, מתוך הבנת יחודו וסגולתו, חרותו ויכלתו שלא לקפח במאבקו עם החוץ את עצמו ועצמאותו. סיסמת ה"אני" היעודי היא: "על כרחך אתה נולד ועל כרך אתה מת אבל ברצונך החפשי אתה חי". האדם נולד כאובייקט, מת כאובייקט, אבל ביכולתו לחיות כסובייקט, כיוצר ומחדש, המטביע על חייו את חותמו האינדיבידואלי והחורג מן האוטומטיות אל הפעילות היצרנית. תעודתו של האדם בעולמו, על פי היהדות, היא להפוך גורל ליעוד;

קיום מופעל ומושפע לקיום פועל ומשפיע; קיום מתוך אונס, מבוכה ואילמות – לקיום מלא רצון, מעוף ויזמה."

(איש האמונה, עמ' 67 - 68)

מבנה פרק ד'

ניתן לשרטט את מבנה הפרק ולראות בתוך המבנה את המהפך המרחש:

1. לאחר שלושת ימי הצום, ניגשת אסתר נרגשת אל המלך. מהי הסכנה הנשקפת לאסתר במעשה זה? הוכח זאת.

2. קרא את הגדרת המושג 'האטה' ומצאי תופעה זו בפסוקים א'-ב' שבפרק ה'.

'האטה' - תיאור ההתרחשות במילים רבות ובחזרות המאטות את קצב האירועים, כדי להעצים את המתח, להגדיל את חוסר הידיעה וכו'

3. קרא את פסוק ג' בקול רם, מהו טון הדיבור של אחשוורוש לאסתר? האם אסתר חשה בטוחה כעת?

4. א. קרא את דברי המדרש הבאים ותאר מהם הרגשות העולות לדמויות השונות, על פי האמור בפסוק ג'.

ב. מה מוסיף המדרש על פשט הפסוקים?

"ו'יהי ביום השלישי ותלבש אסתר' בגדי יפיה ואת עדי תפארתה,

ותקח עמה את שתי נערותיה, ותשם יד ימינה על **הנערה האחת**, ותסמוך עליה כחוק המלכות.

והנערה השנית הולכת אחרי גבירתה וסומכת עדיה, לבלתי נגוע הזהב ארצה אשר עליה.

ותצהיל פניה ותכס הדאגה אשר בלבה, ותבא בחצר הפנימית נכח המלך, ותעמד לפניו.

'והמלך יושב על כסא מלכותו' בלבוש זהב ואבן יקרה, וישא עיניו וירא אסתר עומדת למול פניו, ותבער בו חמתו מאד על אשר הפרה תורתו, ותבוא לפניו בלא קריאה.

תשא אסתר את עיניה ותרא את פני המלך, והנה עיניו כאש בוערות- מרוב החמה אשר בלבו, ותכר המלכה את קצף המלך ותתבהל מאד, ותפג רוחה, ותשם ראשה על הנערה הסומכת ימינה. וירא אלוקינו, ויחמול על עמו, ויפן לצער היתומה אשר בטחה בו, ויתן לה חן לפני המלך, ויוסף יופי על יופייה והדר על הדרה.

ויקם המלך בבהלה מכיסאו, וירץ אל אסתר ויחבקה וינשקה, וישלך זרועו על צווארה. ויאמר לה המלך: אסתר המלכה למה תפחדי, כי הדת זאת אשר סדרנו איננה מוטלת עליך, באשר את רעיתי וחברתי. ויאמר לה: מדוע כאשר ראיתיך לא תדברי אלי? ותאמר אסתר: אדני המלך, כאשר ראיתיך נבהלה נפשי מפני כבודך"

(מדרש רבה אסתר פרשה ט')

5. עיין בדבריו הבאים של הרב בכרך ותארי באיזה קול ובאיזה רגש עלינו לקרוא את פסוק ג', צטט את המילים המודגשות.

"רבים טועים וקוראים פסוק זה בנחת ובצורה חגיגית המרגיעה את הדעת,

והנכון הוא לקרוא בבהילות ובתימהון, כשם שהמלך בשעתו זו קרא אל אסתר בתימהון לב ובבהלה: מה לך אסתר המלכה?! –

כי המלך נבהל מאד בראותו את אסתר עומדת בחצר הפנימית והיא לא נקראה. והלא הוא יודע, מה מסוכנת זאת החצר הפנימית לאשר לא יקרא: אחת דתו להמית ... ועל כך הוא נדהם ומופתע על מה ולמה היא באה וסיכנה את נפשה?"

(הרב בכרך, כתבוני לדורות, עמ' 101-100)

6. א. מה מפתיע בתגובתו של אחשוורוש?

ב. מה המתבקש ביותר שאסתר תעשה כעת?

ג. מה עושה אסתר בפועל? מהו המינוח הספרותי להתפתחות זו של העלילה?

המלך המופתע נכון למלא את בקשת אשתו ומגיע למשתה הראשון – מה קורה במשתה זה?

הניסיון לעקוב אחר כוונתה של אסתר הולך ומסתבך.

אם נניח שאסתר רצתה להשמיע את בקשתה בנסיבות נינוחות, ולא כאשר היא עומדת מול המלך בחצר הפנימית, ולצורך כך זימנה את המלך למשתה (אך מדוע זימנה את המן?) הרי שהמשתה מזמן לה שוב אפשרות להביע את בקשתה.

אם כך, מדוע דוחה אסתר את בקשתה למחר?

כדי להבין את תכניתה של אסתר עלינו לעקוב אחר דבריה בתשומת לב, ולהבחין היטב למה הם גרמו אצל אחשוורוש והמן.

7. א. קרא את פרק ז' במגילת אסתר והכן רשימה של **דברים מפתיעים** המתרחשים בפרק זה, ציין מי מופתע בכל פעם.

ב. **שלוש פעמים** שואל אחשוורוש את אסתר מה רצונה ומבטיח למלא את בקשתה. מהן שלושת הפעמים?

8. א. עיין בפרק ה', פסוקים ט"ו-י"ב ותאר את תגובתו של **המן** להזמנת אסתר למשתה הראשון. מדוע זוהי תגובתו?
 ב. עיין בפרק ו', פסוקים א'-ג' ותאר את תגובתו של **המלך** להזמנת אסתר למשתה הראשון.
 ג. עיין בדברי המדרש הבאים והסבר מדוע זוהי תגובתו של אחשוורוש להזמנת אסתר למשתה הראשון.

תלמוד בבלי מסכת מגילה ט"ו, ב':

"בלילה ההוא נדדה שנת המלך, אמר רבי תנחום: נדדה שנת מלכו של עולם...
 בתרגום - רבא אמר: נפל דבר בדעתו (של אחשוורוש).
 אמר: למה הזמינה אסתר את המן? שמא עצה נוטלים להרוג את הגבר ההוא (את אחשוורוש)?
 חזר ואמר: האם אין איש שמרחם עלי ומודיע לי?
 חזר ואמר: שמא יש איש שעשה לי טובה ולא פרעתי לו ומשום כך נמנעים האנשים ולא מגלים לי?
 מיד – 'ויאמר המלך להביא את ספר הזכרונות'."

בין המשתה הראשון לשני (ה, ט – ו, יד) מספרת לנו המגילה על האירוע של הרכבת מרדכי על סוס והשפלת המן. האירוע הזה לא תוכנן ישירות על ידי אסתר. אסתר הגבירה את זחיחותו של המן ועוררה את קנאתו של המלך, אך היא לא יכלה ליזום את המהלכים המתוארים.

9. עיין בדברי הגמרא הבאים ותארי **מהו ההבדל** בין שתי הדעות השונות המובאות בגמרא.

'בלילה ההוא נדדה שנת המלך', **אמר רבי תנחום**: נדדה שנת מלכו של עולם... **רבא אמר**: שנת המלך אחשוורוש ממש.

(מסכת מגילה דף טו ע"ב)

לכאורה מציגה הגמרא מחלוקת. אולם נראה שניתן להבין את שתי הדעות בגמרא כדעות משלימות. אכן באמת נדדה שנתו של אחשוורוש, והגורם לכך הייתה הקנאה שהתעוררה בו לנוכח יחסה של אסתר להמן וכן ההבנה שאסתר מעוניינת לבקש דחופה אולם נמנעת מלהשמיע אותה. אולם, פועלה של אסתר הצליח מעל ומעבר למצופה, ובתזמון מושלם נצלים חייו של מרדכי והמן מושפל. ומי הוא האחראי ל"צירוף מקרים" מושלם זה? המלך – מלכו של עולם המסייע לה בשל מסירות נפשה.

תכניתה של אסתר מתחילה להתבהר. אסתר פועלת בשלבים.

- היא אינה סבורה שהיא יכולה להופיע אצל המלך ולהטיח האשמות בהמן השר הבכיר והחשוב, נאמנו של המלך. בשל כך, היא פועלת להכשרת הקרקע – **מעוררת את קנאתו של המלך בהמן ואת חשדו בו**. נשתמש בטכניקת **ההשוואה** של התרחשויות נשנות. נתמקד הפעם בלשונו של אסתר המבקשת בקשות מן המלך.
 10. עיין בטבלת ההשוואה הבאה, ביחס לתגובתה של אסתר להצעת אחשוורוש, **הדגש את הדומה בין הדברים**:

תשובתה של אסתר לשאלת המלך בהגיעה אליו מבלי שנקראה (אסתר ה, ד)	תשובתה של אסתר במשתה הראשון (אסתר ה, ז-ח)	תשובתה של אסתר במשתה השני (אסתר ז, ג')
---	---	--

(ד) ותאמר אסתר	(ז) ותען אסתר ותאמר	(ג) ותען אסתר המלכה ותאמר
אם על המלך טוב יבוא המלך והמן היום אל המשתה אשר עשיתי לו:	שאלתי ובקשתי: אם מצאתי חן בעיני המלך ואם על המלך טוב לתת את שאלתי ולעשות את בקשתי יבוא המלך והמן אל המשתה אשר אעשה להם ומחר אעשה כדבר המלך:	אם מצאתי חן בעיני המלך ואם על המלך טוב תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי:

11. א. עיין בטבלת ההשוואה והקף בעיגול את דבריה של אסתר המתארים את המשתה. הסבר ממה נובע השוני.

ב. מתוך דבריה של אסתר, למי מיועד המשתה הראשון? למי מיועד המשתה השני?

ג. כיצד פונה אסתר בבקשה אל המלך במשתה הראשון? מהו הרושם הנוצר מכך?

12. דעת מקרא ז, ג':

ותען אסתר המלכה ותאמר- ובמשתה של אתמול נאמר: 'ותען אסתר ותאמר', לרמז שהיום דיברה בקול תקיף כמלכה,

ולפיכך לא פתחה כאן 'שאלתי ובקשתי'....

'בעיני המלך'- ובמשתה של אתמול 'בעיני המלך' היום דברה בלשון תקיפה יותר ופונה אליו בלשון נוכח.

א. סמן בטבלה כיצד מכונה אסתר במשתה הראשון לעומת המשתה השני ומה מבטא הדבר.

ב. מהו השינוי הנוסף במטבע הלשון של אסתר עליו מעיד 'דעת מקרא' ומה מבטא הדבר?

כיצד גורמת אסתר לקנאת המלך וחשדותיו בהמן?

א. יוצרת תחושת בהלה ודחיפות ע"י כך שהיא מבשרת על משתה מוכן ומזומן.

ב. משנה את לשון הדברים – ממשתה לאחשוורוש למשתה לאחשוורוש והמן, וכך יוצרת קנאה וחשדנות אצל אחשוורוש.

ג. במשתה הראשון מתחילה לבקש וכאילו חוזרת בה מבקשתה, דבר היוצר מתח אצל אחשוורוש וציפייה לקראת המשתה השני.

13. עיין בדברי הגמרא הבאים וכתב כיצד ניסתה אסתר לגרום למלך לקנא ולחשוד בהמן? ענה על פי כל אחת מהדעות.

"ר' יהושע בן קרחה אומר: אסביר לו פנים כדי שיהרג הוא והיא... ר' אליעזר המודעי אומר: קנאתו במלך, קנאתו בשרים."

(מסכת מגילה דף ט"ו ע"ב)

1. א. עיין בפרק ז', פסוקים ג'-ד', מהן הטענות אותן משמיעה אסתר כנגד המלך, על מנת לשכנע אותו לבטל את רוע הגזירה?

ב. עיין בדברי רש"י ובדברי 'דעת מקרא' הבאים ותאר את טיעונה המרכזי של אסתר לשכנע את אחשוורוש לבטל את הגזירה.

רש"י: 'כי אין הצר שוה בנזק המלך' - איננו חושש בנזק המלך,

שאילו רדף אחר הנאתך - היה לו לומר מכור אותם לעבדים ולשפחות וקבל הממון,

או החיה אותם להיות לך לעבדים - הם וזרעם.

"היא לא טענה על עצם העבדות ולא התמרמרה עליה. ... ניצול הגולים ושעבודם הוא עוול, אבל יש בו הגיון כלכלי; רצחנות לשמה - להשמיד, להרוג ולאבד -

אין לה הסבר והצדקה בשום תנאי." (הרב אריאל, מור והדס, עמ' 398)

2. א. עיין בפסוק ה' ותאר האם הצליחה אסתר להשיג את מטרתה.

ב. עיין בדבריו הבאים של הרב בכרך ותאר מהן שתי הדרכים בהן אסתר מותחת ומפתיעה את אחשוורוש בדבריה.

הרב בכרך, כתבוני לדורות, עמ' 138

"מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לעשות כן? כאן ציפתה לו למלך אחשוורוש הפתעה... מדהימה.

כי אין לחשוב שאחשוורוש העלה בדעתו שהצר האויב הזה, הוא המן עצמו,

כיון שאסתר עצמה הזמינה אותו למשתה גם היום וגם אתמול.

ואילו רצתה לדבר עליו רעה, היתה בוחרת לעשות זאת שלא בנוכחותו.

איש צר ואויב! את שלושת המילים האלה אמרה לאט ובהטעמת המרירות שבהן. וזוהי הוסיפה עוד רגע של מתיחות."

3. עיין בפרק ז', פסוקים ד'-ח' וענה:

"והמן נבעת מלפני המלך והמלכה:

והמלך קם בחמתו ממשפתה היין אל גנת הביתו

והמן עמד לבקש על נפשו מאסתר המלכה כי ראה כי כלתה אליו הרעה מאת המלך:

והמלך שב מגנת הביתו אל בית משתה היין

והמן נפל על המטה אשר אסתר עליה

ויאמר המלך הגם לכבוש את המלכה עמי בבית

הדבר יצא מפי המלך ופני המן חפרו"

א. מהי התחושה העולה מפסוקים אלו?

ב. מה חשב המן לפני המשתה ומה הוא חושב כעת?

ג. במה חשד המלך לפני המשתה ומה הוא חושב שהבין כעת? (שימי לב לפסוק ח')

4. א. עיין בפרק ט', פסוקים כ"ט-ל"ב ותאר את התהליך המופיע בפסוקים אלה.

ב. עיין בדברי המלבי"ם הבאים וכתב מדוע היה צורך בתהליך זה.

מלבי"ם:

" **ותכתוב**", המבואר מזה כי אסתר רצתה שהמגילה הזאת תשאר בין הכתובים, ועמדה על זה מחלוקת בין החכמים כי אסור להוסיף על כתבי הקודש. וכמ"ש (וכמו שאמרו) חז"ל במגלה ששלחה אסתר לחכמים קבעוני לדורות וחכמים לא רצו בתחלה, וכן נפל תלונה על קבלת הימים האלה לחוק קבוע, שעוברים על 'בל תוסיף', ומצד זה הוצרכה אסתר להשתתף עם מרדכי, וכתבה בתוקף המלכות אשר בידה- לקיים את אגרת הפורים הזאת השנית, הוא קיום האגרת בעצמו, כי אז שלחה את המגלה כמו שהיא עתה בידינו, מן 'ויהי בימי אחשורוש' עד סופו, וכתבה אל החכמים שיקיימו את אגרת הזאת להיות דינו ככתבי הקדש: **'וישלח ספרים'** דברי שלום ואמת, שלעומת שעמדה על זה מחלוקת, כתבה דברים לעשות שלום בין החכמים ולבקש את האמת לפי ההלכה שדבריה נכונים. **'לקיים'** ונגד מה שהתלוננו על ימי הפורים שא"א (שאי אפשר) להוסיף מועד מדעתו ולקבעו לחק עולם על ישראל, השיבה- שאינו עובר על 'בל תוסיף' רק אם מקבלו מצד דין תורה ורוצה להשוותם בכל ענינו כדין תורה, לא אם מקבלו מצד הנדר וכדומה, ולכן אמרה שלא יקבלום מצד דין תורה, רק כאשר קים עליהם מרדכי ואסתר מצד הנדר לא זולת. והביאו ראיה לזה ממה שקיימו וקבלו תחלה הארבעה צומות, שהם מדברי קבלה, כמ"ש (כמו שנאמר) 'צום הרביעי' צום החמישי וצום העשירי' (זכריה ח') והלא גם זה היא הוספה על דברי תורה, וקבלום עליהם כל ישראל, מבואר שיש רשות להוסיף גזרות כאלה מצד נדר לבד. **'ומאמר'** ע"פ מאמרי אסתר אלה וטענותיה שכתבה אל חכמי הדור ההוא, נתקיים דברי הפורים האלה, הסכימו אליה להחזיק בהפורים ולעשותו חוק עולם, וזאת שנית ונכתב בספר. שהסכימו שייכתב בספר ותהיה המגלה הזאת בכלל כתבי הקדש, **שע"ז (שעל זה) היה מחלוקת תחלה בין החכמים ועתה נתקיים והסכימו לדברי אסתר.**

המלבי"ם בדבריו (המבארים את הגמרא) מסביר על מחלוקת שהייתה בישראל אודות הוספת **חג הפורים** (בבחינת קבעוני לדורות),

ועל התעקשותה של אסתר להוסיף את מגילת אסתר אל תוך כתבי הקודש.

אנו יכולים להבין מדוע היה קשה להכניס את המגילה שלא נזכר בה שם שמים, לכתבי הקודש, אולם, אסתר שהרגישה השגחה מלאה בכל צעד וצעד שעשתה, מתעקשת על הכללת המגילה בכתבי הקודש.

היכולת להבין את הסתרת הפנים ולפעול מתוך אמונה ושליחות של מסירות נפש

גורמים לכך שחכמים מקבלים את בקשתה של אסתר.